

Izhaja:

10. in 25. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankirati.

Rokopisi se ne vračajo. Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmondvrste za vsako pot.

MIR.

Vsakemu svoje!

Velja:

za celo leto 1 goldinar, po pošti prejemana 1 gld. 24 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto X.

V Celovcu 25. decembra 1891.

Štev. 24.

Zahvala in prošnja.

Obče je prepričanje, da je „Mir“ koroškim Slovincem tako potreben, kakor vsakdanji kruh. Res jim podaja dušno hrano, kruh za pamet in srce. Kdor podpira „Mir“, on podpira ob enem katoliško in slovensko stvar na Koroškem. Zato pa srčno zahvalimo vse rodoljube, ki so nas do sedaj kakorkoli podpirali z dopisi in nabiranjem naročnikov ter pobiranjem naročnine, ali pa z denarno podporo. Prosimo jih pa prav lepo še za nadaljno pomoč, ker se naš boj čezdalje bolj postruje. Posebno odkar smo zgubili večino v državnem zboru, postajajo naši nasprotniki čezdalje bolj predrzni, in ako bi moralo iti po njihovi volji, smemo biti prepričani, da bi nam Slovincem še požirka vode ne privoščili.

Nadalje pa č. gg. rodoljube še posebno prosimo:

1. Naj nam zvešči ostavljajo in naj nas radi podpirajo z dopisi ter naj se ne utrudijo pri skupnem narodnem delu. Vsak, kdor more za katoliško in slovensko stvar posebno pri nas na Koroškem kaj storiti, naj si šteje to v dolžnost.

2. Naj si vsak po svoji moči prizadeva, pridobiti nam še več novih naročnikov. Pogrešamo namreč še mnogo slovenskih rodoljubov v naši „Mirovi“ armadi.

3. Naj pomagajo pisanja večji rojaki priprostejšim ljudem pri pošiljanju naročnine, posebno v takih krajih, kjer nemajo pošte.

4. Pri novih naročnikih naj se blagovoli nanzniti, da so novi, ker se nam s tem prihrani veliko dela, in imamo drugače mnogo iskanja po zapisniku in imenikih. Tudi je potrebno pristaviti zadnjo pošto.

5. Naročnina naj se blagovoli pošiljati pod naslovom: „Upravništvu „Mira“ v Celovcu“.

* * *

Zdaj pa prosimo pozor! Mnogo naših prijateljev in naročnikov se je že oglasilo in so izrekli, da radi plačajo po 2 gld. naročnine, ako bi list trikrat na mesec izhajal.

Zaupajoč v Božjo pomoč in podporo slovenskih rodoljubov, ki nas v sili še nikdar niso zapustili, odločili smo se tedaj, „Mir“ izdajati po 3krat na mesec, in sicer dné 10., 20. in 30. vsakega meseca. Ako bi padel jeden teh dni na nedeljo ali praznik, izide list dan poprej. Izhajal pa bo „Mir“ odslej v večji obliki, da mu bo tudi mogoče, v vsaki posamezni številki donášati naročnikom na štirih velikih straneh

več berila, nego je mogel to storiti do sedaj pri mali obliki na osmih straneh. Storili smo tedaj, kar je bilo mogoče, da naše č. naročnike vsestransko zadovoljimo. Cena mu bo 2 gld. za celo leto, 1 gld. za pol leta. Manj premožnim naročnikom pošiljali ga bomo pa tudi za 1 gld. 50 kr. Toraj ne bo treba zavoljo cene nikomur odstopiti!

Upamo pa, da bo vsak prevdaril, koliko imamo več stroškov in kako hudo je v zgubo delati, ter bo vsak sam rad primaknil pri naročnini po svojih močéh. Mi nikakor ne iščemo dobička; veseli bomo, ako nam bo pri pomnoženi izdaji lista mogoče brez izgube izhajati.

Ob enem prosimo stare naročnike, ki so še za pretekli čas na dolgu, naj zdaj o novem letu svoj dolg poravnajo, ko se ravno naročnina vpisuje, ter naj nam ostanejo zvesti še zanaprej.

Vsem bralcem „Mira“ pa želimo vesele praznike in srečno novo leto!

Lastništvo in uredništvo „Mira“.

Ghonov govor.

(Po stenografičnem zapisniku.)

Priobčili smo govore Kluna, ministra Gautscha in prof. Šukljeja o zadevi koroških šol. Za Šukljem je dné 14. novembra 1891 govoril tudi naš Beljaški Ghon, pa tako plitvo, piškavo in neresnično, da se nam ni vredno zdelo, ta govor preložiti na slovenski jezik. Ker je pa med tem časom odbor „bauernbunda“ v seji dné 19. nov. t. l. Ghonu svojo zahvalo izrekel za ta govor, in ker se priganjajo in nagovarjajo tudi nemškutarski župani po slovenskem Koroškem, naj isto zahvalo izrečejo, moramo vendar Ghonov govor prijaviti, da naši bralci sami razsodijo, kako „moder“, kako „pravičen“, kako „resnicoljuben“ in kako „Slovincem prijazen“ je poslanec za sodnijske okraje Borovlje, Rožak, Beljak, Trbiž, Podklošter in Patternton. Govoril je tako:

„Gospod naučni minister je včeraj na strastne (?) napade (?) in pritožbe poslanca Ljubljanskih kmetijskih občin (Kluna) tako stvarno (?) odgovoril in Koroške šolske razmere tako resnično (?) in izvrstno (?) razložil, da se jaz kot zastopnik velikega dela slovenskih občin (žalibog! — Opomba uredništva) primoranega čutim, Njegovi svetlosti za to svojo zahvalo izreči. Odločna, jasna in odkrita beseda naučnega ministra bo utrdila narodni mir na Koroškem. (Tedaj po vaših mislih se „mir“ najbolj s tem utrdi, da se Slovincem vsaka prošnja

odbije? — Op. ured.) Koroška dežela gre v gospodarstvu zmirom bolj nazaj (zato, ker v deželi gospodarijo liberalci. — Op. ured.) in mi potrebujemo národnega miru med vsemi deželami najbolj, zato pa bodo našle besede g. ministra vesel odmev po celi deželi (pa le med nemškutarji in liberalci. — Op. ured.), in ravno Slovenci (odpadniki. — Op. ured.) bodo ministrovim besedam pritrdili. Gospóda moja! potem ko je častiti zastopnik koroške kupčijske zbornice (Dumreicher) že v zadnjem zasedanju voditelje v zraku plavajoče velike Slovenije (je bila še večí, dokler niso Bavarci v naše kraje pridri. — Op. ured.) tako duhovito (?) in temeljito (?) zavrnil, in po uzvišenih besedah prestolnega govora smo koroški poslanci za trdno upali, da bo za nekaj časa konec národne zdražbe, in da se bomo skupno lotili gospodarskih vprašanj; toda naredili smo račun brez krčmarja. Bolj krepko in bolj pógosto ko vodnike „velike Slovenije“ zavrneš, toliko bolj divje (?) mahajo okoli sebe in ne poznajo meje (??) v svojih napadih in razžalitvah. (So le prošnje in pritožbe, svet pa na prošnji stoji, prošnja je vsakemu prosta. Vi grozno pretiravate! — Op. uredn.)

Častiti zastopnik Ljubljanskih kmetskih občin nam véeraj prav za prav nič novega ni povedal. (Seveda, naše pritožbe so že stare, pa vedno še neuslišane. — Op. ured.) Pogrel je le stare nerresnice (??), ki so bile v tej visoki zbornici že tolikrat ovržene (??), pel je staro pesem po novi viži. (Vi pojete pa zmirom staro pesem po stari viži. — Op. ured.) Dovolite mi, da Vam podam najprej nekaj resničnih podatkov, da pa potem tudi svojo misel povem, kaj pravijo moji rojaki in ravno Slovenci (odpadniki. — Op. ured.) o Vašem večnem pretiravanju (?), javkanju, sumničenju in obrekovanju. (??)

Visoko učno ministerstvo je z naredbo od 5. julija 1890 zaukazalo, da se mora v novem učnem načrtu za naše dvojezične šole na pouk v slovenščini v obilni meri (??) ozirjematí. Novi, od koroškega deželnega šolskega sveta dné 26. septembra 1890 sestavljeni učni načrt ima sledeče resnične določbe: V vseh šolah z mešaním prebivalstvom razun Jezerske, ki je čisto slovenska, se imajo otroci s pomočjo Prešernovega Abecednika vpeljati v slovenski in nemški jezik. To trpi skozi celi dve leti. (??) V tretjem šolskem letu se jezikovni pouk razcepi. Slovenci se v vseh razredih poučujejo v slovenščini z izključno slovenskim berilom skozi cele tri ure na teden. (To je strašno veliko! — Op. ured.) Tudi se slovenščina rabi pri pouku. (?? — Posebno pogosto jo najbrž rabijo učitelji, ki ne znajo besedice slovenske! — Op. ured.) Ta učna uredba po naših mislih popolnem zadostuje (?), da se otroci naučijo slovenščine; pa slovenskim voditeljem iz drugih dežel to ni zadosti, oni hočejo, naj bi se v dvojezičnih šolah vse v materni besedi poučevalo, oni hočejo čisto slovenske šole v okrajih z mešaním prebivalstvom. (To je zlobno zavijanje; Vi hočete reči, da želimo mi tudi nemške otroke v slovenske šole tlačiti, kakor delate Vi in Vaš šulferajn. Mi pa tirjamo slovensko šolo le za slovenske otroke. Za nemške otroke, kjer jih je dovolj za to, delajte šole, kakoršne hočete, magari kitajske. — Op. ured.)

Na Koroškem ne živijo Slovenci vsi skupaj v tesni zvezi. (Kdo pravi, da ne? Le v Kanalski dolini jih je nekaj odtrganih od drugih Slovencev, sicer pa živijo vsi v nepretrgani verigi, občina pri občini, vse slovensko od Brda na Zili do Dravograda. — Op. ured.) Tudi se slovenščina vsake dve uri drugače govori. (No, tako velika pa ni ta razlika, da bi se ne zastopili med seboj. — Op. ured.) Povsodi so Slovenci z Nemci namešani. (Pa veliko teh Nemcev ni. Če to hočete, so tudi vse nemške občine s slovenskimi posli in delavci namešane. Tiste znate pri ljudskem štetju skriti, pri nas pa najdete vsacega nemškega vandrovca, ki se slučajno ob času štetve v kaki slovenski vasi mudi. — Op. ured.) Tudi slovenskega pismenega jezika v prejšnjih časih ni bilo. (Kdo je kriv? — Op. ured.) Še prevzvišeni knezoškof Missia, ki koroške razmere gotovo dobro pozna, je rekel (?), da pismene slovenščine ni. (!) Na Koroškem se slovenščina vsake dve uri drugače govori (na sv. Višarjih se pa vendar vsi Slovenci zastopijo med seboj. — Op. ured.) in kmetje še svojega župnika ne zastopijo, če jim pridiguje v novi slovenščini. (O jemnasta, to pa koj spravite! Vsi kmetje razumejo pismeno slovenščino, kako bi pa sicer mogli brati molitvene bukve, Mohorjeve knjige, „Mir“ itd. — Op. ured.) Vprašam Vas tedaj: če je v kaki šoli polovica nemških in polovica slovenskih otrok, v katerem jeziku naj se poučuje? (To vprašanje je nepotrebno. Takih šol je malo; navadno so tisti otroci, ki so za „nemške“ oglašeni, le nemškutarški otroci in njih materni jezik je tudi slovenski. Ko bi pa ~~naš~~ v kakem kraju se našlo veliko v resnici nemških otrok sredi slovenske občine, potem naj se za nje napravi posebna nemška šola. V takih slučajih bi moral nemški šulferajn pokazati, čemu je ustanovljen! — Op. ured.) Pri takih okolnostih je mogoča le ena uredba, kakoršna je zdaj, namreč da se otroci v spodnjem razredu učijo v obeh jezikih, v srednjem in zgornjem razredu pa postane „prvi“ deželni jezik, namreč nemščina (??) učni jezik, ob enem pa se morajo otroci tudi slovenščine dobro (?) naučiti. (Vi nam hočete po zvijači pokvariti lepi člen 19. državnih osnovnih postav! Da je nemščina na Koroškem prvi deželni jezik za vse, tega ne pravi nobena postava, ona je prvi deželni jezik za Nemce, slovenščina pa za Slovence. To si zapomnite in ne zavijajte postav! — Op. ured.)

Na Koroškem so razmere drugačne, kakor na Kranjskem ali na spodnjem Štajerskem ali na Češkem. Zdaj se je obrnilo mnogo občin (ki so v nemškutarških rokah. — Op. ured.) do deželnega šolskega sveta, naj se njih dvojezične šole spremenijo v čisto nemške. (S tem se je hotelo le demonstrirati zoper tiste tri uboge slovenske ure, ki jih je deželni šolski svet moral dovoliti. Iz tega se lahko vidi, kako slepo sovraštvo imajo ti liberalni nemškutarji do slovenščine. — Op. ured.)

Ponavljja se tukaj, kar se je godilo o začetku nove šolske dóbe. Tudi takrat mnoge slovenske občine niso hotele nič slišati o slovenskem pouku (ktere občine pa? — Op. ured.), tako da je bil deželni šolski svet prisiljen, zoper njih voljo (??) uvesti slovenščino v šolo. (Kje ste pa to pobrali? Ktere so tiste „mnoge“ občine? Nam je toliko

znano, da se je le en par slovensko-nemškutarsko-liberalnih občin oglasilo za nemško šolo, velika, ogromna večina slovenskih občin pa se je izrekla za slovensko-nemške šole. Da bi pa deželni šolski svet koroški občinam vsiljeval slovenski pouk, to pojdite praviti Cibrovemu Jakatu v Trnovem. — Op. ured.) V dokaz, da se to gibanje vrši tudi v novejšem času, bom prebral sklep velike občine Grebén, ki ima mešano prebivalstvo. (Pravih Nemcev je le malo, pa občina je v liberalnih rokah. — Op. ured.) V zadnjih sejah krajnega šolskega sveta in občinskega odbora se je soglasno sklenilo, deželni šolski svet prositi, naj opusti slovenski pouk ter naj vpelje spet dosedanjo učno uredbo. Ta sklep se s tem utemeljuje, da je slovenski pouk čisto nepotreben in ljudem le v nadlego. (Najbolj učiteljem, ki slovensko ne znajo. — Op. ured.) Od 335 za šolo godnih otrok se jih je le 26 oglasilo za slovenske ure, od teh pa jih je že spet toliko izostalo, da jih zdaj le še 7 ostaja pri slovenskih urah. (Seveda, če se otrokom na prosto voljo dá, ali hočejo rajši v šoli ostati ali rajši domov iti, je pač lahko verjetno, da rajši domov letijo, ker so ob 11 uri že šole siti, pa tudi že lačni, torej se bo malokteremu ljubilo, še od 11. do 12. ure v šoli se učiti, potem pa doma južino zamuditi in mrzle ostanke pojedati. S takimi dokazi nas hočete ugnati? O Spiegelberg, ich kenne dir! — Op. ured.) Zavoljo teh 7 otrok, ki se v slovenščini poučujejo od 11. do 12. ure, morajo vsi drugi otroci za eno uro dalje v šoli ostati (??) in se odtegnejo s tem domačemu delu, ki bi ga v tej uri opravili. (To ni resnica. Odlok deželnega šolskega sveta sam pravi, da smejo tisti otroci, ki se ne udeležijo slovenske ure, iz šole oditi, kar se tem lažje zgodi, ker je slovenska ura poslednja, namreč od 11tih do 12tih, kakor sami pravite. — Op. ured.) Kakor občina Grebén, tako mislijo vse (??) slovenske občine na Koroškem razun treh, namreč razun Št. Jakoba in Tolstega Vrha, ktere so se že stokrat prežvekovale, da se mora človeku že kar gnjusiti. (Dajte nam pravico, pa ste „gnjusa“ rešeni Vi in tudi mi. — Op. ured.) Ta slovenska občina Št. Jakob, o kterej se tukaj vedno toliko čveka („geschwefelt wird“ — Oh, kako olikano znate govoriti! — Op. ured.), je čisto podrovana in tako podkurjena, da se ne čudim, ako dela sklepe, ki so čisto nasprotni mišljenju drugih občin. (O Ghon, o Ghon! Gosp. naučnemu ministru se je pa izročil zapisnik, iz kterega se vidi, da je tudi iz drugih občin prišlo na državni zbor in na šolske oblasti že na stotine prošenj za slovensko šolo. Ta zapisnik bomo tudi mi priobčili, pa si ga ogledite, g. Ghon, in govorite drugokrat resnico! — Op. ured.) Vedno se povdarja in tudi pri nas kaplani tako pravijo, da zamore katehet krščanski nauk le po slovensko učiti, zato se morajo otroci slovensko brati naučiti, da znajo brati slovenski katekizem, ker nemškega ne zastopijo. In tako napačno (??) govorijo celó gospodje, ki so sami učniki.

Poslanec dr. Gregorec: Škof Wiery so tako rekli.

Ghon: Tega ne morem verjeti. Sploh ničesar rad ne verjamem, kar Vi pravite. (Kako surovo govorjenje!! — Op. ured.) Ali ti gospodje pedagogi (učniki) ne vejo, kako se poučuje v ljud-

ski šoli? Vsak pedagog to ve — jaz nisem pedagog, pa drugi to vejo — da v prvem razredu otroci še ne znajo brati, in da jih je treba krščanskega nauka z besedo (ustmeno) učiti tako v nemških kakor v slovenskih šolah. Še le v srednjem in zgornjem razredu znajo otroci dobro brati in razumejo katekizem, še le v teh razredih se zamorejo na podlagi katekizma poučevati v slovenskem jeziku. Pa voditeljem narodnega gibanja ni jezik pomoček za pouk, ampak krščanski nauk hočejo porabiti za pomoček, da bi nemščino pregnali. Toraj se poganjajo za to, da se mora v mešanih okrajih le po slovensko poučevati in da se morajo tega pouka vsi otroci udeležiti. (Rekli smo že, da tirjamo slovenski pouk le za slovenske otroke. To sami dobro veste, čemu toraj besede toliko zavijate? — Op. ured.)

Zoper tako silnostno (! Silo rabite le Vi! — Op. ured.) uredbo bi se po robu postavile vse koroške občine, vsi stariši, vsi krajni šolski soveti razun treh, vsi okrajni šolski soveti, deželni zbor, na kratko cela dežela razun par tucatov zapeljanih narodnih politikov. (Oh, oh! — Op. ured.) Narodnjakom je tudi to na poti, da se slovenščina uči v posebnih urah in da se s tem učenje podaljša. Slovenske ure se pa ne dajo drugače postaviti, ker se v vseh slovenskih občinah, kjer narodnjaki gospodarijo — to so namreč tri (nič več? — Op. ured.) — slovenske ure prav slabo obiskujejo. Toraj bi morali mnogoštevilni drugi otroci porabiti neugodne ure, maloštevilni slovenski otroci pa, ki slovensko uro obiskujejo, ugodne ure. To ne gre, ker bi se otroci potem premalo naučili. Tudi nemški pouk se ne more okrajšati (aha! — Op. ured.), ker bi se potem otroci premalo (nemščine? — Op. ured.) naučili.

Naši kmetje dobro vedó, kako nujno potrebna (?) je nemščina, in kako malo vrednosti (!) ima slovenščina v deželi. (To je predrzno in plitvo zaničevanje slovenščine. Slišali smo že Nemce, ki so živo obžalovali, da slovensko ne znajo. Kupčijo imajo večjidel Nemci v rokah, toraj je njim slovenščina bolj potrebna, kakor nam nemščina, ki smo večjidel kmeti in ne živimo od barantije. — Op. ured.) Naših izdelkov in pridelkov ne prodajamo na Kranjsko, temveč živino v Nemčijo (kedar meja ni zaprta. — Op. ured.), les in konje pa na Laško in v nemško-avstrijske dežele.

Vse občine Koroške razun treh (in še mnogih drugih. — Op. ured.) pravijo, da so s sedanjo šolsko uredbo popolnoma zadovoljne. Toda posebno mlajši slovenski kaplani agitirajo z vsemi pomočki zoper novo šolo; govorijo zoper šolo iz lece, oni hočejo ljudstvu šolo pristuditi, in posebno mlajši slovenski kaplani — rad izvzamem starejše slovenske župnike in skoro vse nemške — obnašajo se proti otrokom nemških starišev na tako sramoten način (??) — imam tukaj dokaze za to (na dan z njimi! — Op. ured.) — da je najostrejše graje vredno. (Tega Vam nihče ne bo verjel, dokler ne stopite z dokazi na dan. — Op. ured.)

Koroški kmetje so miroljubni, so strpljivi, saj so trpljenja vajeni (vendar ste enkrat nekaj resničnega povedali! — Op. ured.); zato pa je tembolj grdo in graje vredno, če agitatorji iz drugih dežel (?) nosijo v to deželo prepir in sovraštvo.

(Sovraštvo poznate le Vi liberalci; prepir pa delate tudi le Vi ponemčevalci in „Velikonemci“, ker nam kratite naše pravice in nas ovirate pri našem naravnem razvitku. — Op. ured.) Lani je bil Podkloštom pri belem dnevu v nekem gostilniškem vrtu pred 20 pričami umorjen nek nemški volilec (je bil le nemškutar. — Op. ured.), kterega družino moramo zdaj rediti. Ta umor, gospodje, imia Vaša agitacija na vesti! (Smešno; saj še ne veste, kdo ga je umoril in iz kakih nagibov. — Op. ured.) Čeravno morileca še niso mogli najti, in vendar se je to zgodilo pred 20 pričami, vemo vendar, da so se govorile besede: „V zemljo naj se pogreznejo ti nemški psi!“ (To je laž; te besede se niso nikoli govorile. — Op. ured.) In vemo tudi, da so te besede dale povod umoru. (To je predrzno govorjenje! Dokler ne vemo za morileca, tudi ne moremo vedeti, iz kakih nagibov ali namenov je to storil; lahko, da je bilo osebno sovraštvo vmes, kar se Vi brez vseh dokazov predrznete politično izkoristiti. To je že hujski, ko sila; menjka nam besede, da bi tako postopanje vredno ožigosali! — Op. ured.) In ravno od takih gospodov, ki imajo take besede v ustih, dobiva poslanec Ljubljanskih kmetov svoja poročila o naših šolskih in jezikovnih razmerah. Taki izreki, ki so dali povod k umoru (??), zbujaajo najgrše in najnižje ljudske strasti.

Vaša politika, gospodje, meri na to, da bi naše dvojezične šole poslovenili in naše nemške šole spremenili v dvojezične, da bi Vašim pristašem pridobili upliv, službo in kruh. Če koroškim kmetom naše jezikovne in narodne razmere ne bodo ugajale, se bodo že sami genili (se že davno gibljejo in pritožujejo, pa nič ne izdā. — Op. ured.), oni ne potrebujejo Vaše sumljive (!) pomoči iz Kranjskega. Na Kranjskem med 100 otroci jih 17 ne hodi v šolo, na Koroškem pa le 3. Vi bi toraj bolje storili, ko bi gnoj izpred lastnega praga pokidali. (Kako lepo duhteča primerā! Še zmirom so Kranjski otroci na boljem, tudi tisti, ki niti v šolo ne hodijo; kajti pobožni Slomšek so rekli: „Šola, če je slaba, je boljši da je ni.“ — Op. Ured.)

Ko je bil lani shod Slovencev v Celovcu, so Vaši najzvestejši pristaši priznali, da koroški Slovenci nočejo nič slišati o slovenskih šolah. (Če je kdo to rekel, je gotovo mislil le na tiste uboge Slovence, ki so od nemških liberalcev zaslepljeni in obdelani, da vsemu nasprotujejo, kar bi bilo v njihovo lastno korist in srečo. — Op. ured.)

Če pa Vaši najzvestejši pristaši tako govorijo, vprašam samo: Kaj se sploh mešate v naše zadeve? Zakaj nosite toliko sovraštva, prepira in zaničevanja iz Ljubljane in Kranjskega v našo deželo? Kdo Vam daje pravico, da pri vsaki priložnosti z umetnimi pomočki v tej zbornici in v časnikih naše rojake sramotite?

Da prošnje sami spisujete in na kako čuden način jih spisujete, to se je tukaj že povedalo. (Vsako prošnjo mora nekdo spisati, ker se sama spisati noče, saj se tudi Beljaški zvonik ni hotel sam postaviti, ampak so ga morali zidati. Če kmetje ne znajo pravilno pisati, mora pa kdo drugi to narediti, in to je koristno tudi za Vaše nemško-liberalne notarje in odvetnike. Pri prošnjah je pa glavna stvar to: ali

ljudje vejo, kaj podpišejo, in ali se podpišejo prostovoljno ali prisiljeno. Mi nemamo pomočkov, kakor Vaša stranka, da bi s silo na ljudi pritiskali pri prošnjah in volitvah. Dokler tedaj ne dokažete, da naši kmetje niso vedeli, kaj so podpisali, ali da so bili k podpisu prisiljeni, tako dolgo je vse Vaše besedovanje prazno in zlobno! — Op. ured.) Ravno v tistem sodnijskem okraju, kjer je ta slavna občina Št. Jakob, je zdaj 50 kmetov na dražbi. Zato bi Vi bolje storili, ko bi tem revežem pomagali. (Pa Vi pomagajte, g. Ghon, saj ste njih poslanec, denar pa tudi imate! — Op. ured.) Rad bi se Vam pridružil in to bi bil most, na katerem bi se mogel z Vami porazumeti, kako bi se pomagalo slovenskim kmetom — pa Vi tega nočete! (Neumno besedovanje! Mi zamoremo kmetom le s tem pomagati, da jim ustanovljamo posojilnice in da jih učimo, kako naj gospodarijo, da bodo prišli na bolje. Da bi pa vsem kmetom njih dolgove plačali, za to imamo premalo denarja. Nemški liberalci bi to ložej storili, ker imajo vse bogate Jude in druge bogataše za prijatelje. Na Koroškem nas pa skušnja učī, da liberalci kmeta le učijo, denar za pravljati; kedar je pa nekaj let po njih naukih živel in na kant prišel, mu nočejo pomagati. — Op. ured.)

Da Vas dalje ne nadlegujem, hočem končati. (Bravo! — Op. ured.) Za nekaj pa Vas prosim, Vas zastopnike „Velike Slovenije“, ktera pa še v zraku plava: da pri Vaših narodnih agitacijah vero pri miru pustite. (Aha, tukaj je Vaša bolna stran! — Op. ured.) Sicer znate užgati požar — to Vam rečem kot pravi Korošec, ki Vam dobro hočem (o jej! — Op. ured.) — užgati znate požar, zavolj kterega se ne bote mogli zagovarjati ne pred Bogom, ne pred ljudmi.“ (Jojmene, kako nas je strah! Kaj pa mislite s tem „požarom“? Če mislite liberalci k Lutrovi veri prestopiti, to lahko storite tudi brez hrupa in „požara“. Le pojdite vsi liberalci k Lutru ali h Kalvinu; suha veja je boljši, da se odseka. — Op. ured.)

Tako je Ghon govoril. Slovenci, zdaj pa sami prevdarite in razsodite, ali so bile njegove besede resnične in pravične? Ali je imel „bauerbund“ prav, da je Ghonu za ta govor zahvalo izrekel? Zdaj pa še župane lovijo, da bi se podpisali in se Ghonu zahvalili za to, da je tako trdo, neresnično in zvito govoril zoper Slovence! Župani, ali se morate za kaj tacega podpisati?? Ne!

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Občinske volitve.) Žalostne novice nam dohajajo iz Podjunske doline. V Grebinju so imeli pred kratkim občinske volitve, pa naši še k volitvi niso šli, čeravno bi bili lahko zmagali, ker je nasprotnikov prišlo na volišče le majhno število. Godilo se je tedaj, kakor pri volitvi za državni zbor! Takrat bili bi z našim poslancem Murijem prav lahko zmagali, da bi se bili naši možje le malo potrudili za volitev. Ali so v tem kraju res že vsi slovenski rodoljubi pomrli? Ali ima vse tri občine: Grebinj, Ovbre in Rudo, že

baron Helldorf v svoji mavhi? Ciril-Methodove družnice tam doli tudi nihče ne ustanovi. Tužna majka! — V Žitari vesi so istotako liberalci zmagali, ker so naši menda roke križem držali — in spali, meneč, da se bode vse samo od sebe dalo storiti. Včasih se je reklo, v tem in onem kraju je ta ali oni rodoljub delaven in ni se bati, da bi zmagovali nasprotniki. Tedaj smo se mogli zanašati na vsakega izmed naših bojevnikov; dandanes pa ravno ti možje mirno gledajo, kako nam leze nasprotnik na vrat, ki nas bode pritiskal nekaj neusmiljeno na steno; držijo križem roke ter pod živim nebom ne najdejo potrebe, da bi se potrudili, pomagati svojemu trpinu, sobratu Slovincu. To je žalostna prikazen, ki se niti opravičiti ne dá. Ako bomo tako postopali, postati moramo konečno vsi skupaj podlaga tujčevi peti. Jeden sam za vse delati ne more; — treba je, da mu tudi drugi pomagajo. Le pogledjte naše nasprotnike! Z roko v roki vsi do zadnjega dosledno postopajo zoper nas — po krivici; naši pa držijo križem roke, ko se drugi borijo osameli za pravice vseh Slovincov. Taka popustljivost je pregreha, ki zasluži, da se javno ožigosa. — V Doberli vesi, kjer se bodo vršile kmalu volitve v občinski zastop, bi znali morda Slovenci zmagati, ako bi se dobro poprijeli dela, če tudi je polno ničevih ovir, ktere se pa vse dajo lahko premagati. — V Št. Vidski (Rikarski) občini so, kakor izvemo, baje Mohličani že vsi za liberalno in nemškutarsko stran nabrušeni; pa narodni župan Messner se bo menda te nevihte že še ubranil, kajti druge vasi se bodo tudi potegnile za svojo čast in vsi Mohličani ne bodo potegnili z liberalci, ker je tudi v tem kraju še nekaj poštenih Slovincov. Tako je tedaj vse koj bolj žalostno pri nas. Krivda je ta, da je delavecov, agitatorjev premalo! Marsikdo je dober Slovinc — na jeziku; kedar pride pa trdi volilni boj, stisne se v kot in pusti uboge kmete same, da si ne vedo potem nič pomagati. Ako bomo tako postopali, ne bomo napredovali, ker, ako bodo eni zidali, drugi pa s svojo popustljivostjo to podirali, potem si smemo biti v svesti, da nas čakajo še hujši časi, v kakoršnih se žalibog že sedaj nahajamo.

Iz Celovca. („Freie Stimmen“ in „Mir“.) Kakor hitro so naši nasprotniki zvedeli, da hočemo „Mir“ trikrat na mesec izdajati, povečali so tudi svoj glavni organ „Freie Stimmen“. Tiste namreč že naznanjajo, da bodo po trikrat na teden izhajale (do zdaj so le po dvakrat). Iz tega se vidi, kako se „Mira“ bojijo! Jasna je pa tudi potreba, da „Mir“ večkrat izhaja, saj bo še potem težko zavračal vse tri liste, ki izhajajo; „Freie Stimmen“ 12 do 13 krat na mesec, „D. A. Zeitung“ v Beljaku od novega leta naprej tudi po 12 do 13 krat na mesec, „Bauern Zeitung“ pa 2 krat na mesec. Na vsako neslanost in na psovke, kterih se posebno Beljaški list rad poslužuje, ne bomo sicer tem izdatno podpiranim listom odgovarjali; kjer bomo pa zapazili, da hočejo z zvijačami in lažmi ljudstvo slepiti in mu krive nazore vsiljevati, tam se moramo oglasiti. Zato bo pač prav in koristno, da „Mir“ večkrat na svitlo stopi!

Od Gline. (Bog jim odpusti, saj ne vedó, kaj delajo!) Veliko-nemški urednik celovških „Freie Stimmen“, s poštenim slovenskim

imenom „Dobernik“ posvetil je zadnje številke svojega lista izključno nam Slovincem, da nas na vse strani raztrga in razdela. Pri tem prevračal je pa take kozle in čenčal tako debele sanjarije, da človek ne ve, ali bi se smejal, ali jezil. V zabavo cenjenih „Mirovih“ bralcev podam tukaj nekatere poberke iz poslednjih števil „Glasov“, ki naj pričajo, na kako visoki stopinji nemške „kulture“ (!?) so naši narodni nasprotniki. Evo tu cele litanije, ki jasno potrjujejo, kako lepa je nemška (!) olika in omika: „lügenhafte und rohe Leute — die windisch-nationalen Hetzer“; „Verhetzungspläne“; „krainischen Sendboten“; „zwoölfährige Verhättschung der slovenischen Schreier“, „Taboriten und Cyrillianer“; „schwarze Gesellschaft des Pater Einspieler“; „genasführte Parade-Schmerzenskinder aus Kärnten“; „Treiben der jungen Hetzpriester“; „Slovenenführer mit ihren Paradebauern“, itd. itd.!! Vrhunec vse budalosti pa dosežata tá dva stavka: „Národ, kakor slovenski, kterega je vlada nad deset let božala (!?) in na vsak način pospeševala in kteri je pokazal tako malo napetosti, da se njegov jezik ne razširja v primeri z naraščajem prebivalstva, nima pravice do imena „národ“, s kterim mora računati prihodnost. Ker umetno slovenjenje ni imelo povoljnega vspeha, zdi se nam, da so resnične poslanca Dumreicherja ostre besede: vlada si je navalila kletev smešnosti, ko je Slovincem pripomogla (!?) do slovstva.“ — Le omilovati moramo tiste „verne“ bralce, ki si dajo tako kosmate medvede natvezovati! Radovedni smo res, kedaj je nam Slovincem sijalo solnce kakšne nam prijazne vlade, in kedaj smo uživali podpore mogočnejšev!! Ko bi bilo slovensko slovstvo odvisno od vladne milosti gg. Gautscha ali Taaffeja, potem bi ga pač gotovo mogli zavezati v robec! In ljudje, ki tako pisarijo in delajo, nosijo na Koroškem veliki zvonec!! Res trikrat tužni Korotan! —n.

Od Jezera. (Zahvala državnim poslanecem.) Dne 15. t. m. sklenil je občinski odbor in krajni šolski svet na Jezeru enoglasno, slovenskim državnim poslancem odposlati zahvalnico za možato njihovo podporo o zadevi slovenskih šol na Koroškem.

Iz Podjunske doline. (Gorjé kmetu!) Letina se nam je koj slabo obnesla, le pičlo smo pridejali, in kmet ves žalosten in v skrbéh premišljuje, kje bo denar vzel, da plača davke in posle. Gospodje po mestih pa za naše težave ne vejo ali pa jih videti nočejo. Oni vlečejo svoje gotove mesečne plače, kterih jim nikdar toča ne pobije, zato pa mislijo, da je tudi kmet tako preskrbljen, in mu nakladajo neznosna bremena. Naš liberalni deželni zbor dovoli za šolo vse, mi moramo pa plačevati. Kar zaukaže se nam, kje mora biti kaka nova šola zidana, ko smo več tisočev na šolsko splotje potrosili, potem je pa še učitelju plače treba, zato nam naložijo šolsko doklado, ki jo z drugimi deželnimi dokladami pri davkih pobirati pustijo. Skoraj pol milijona izdá naša mala dežela za ljudske šole. Potem pride pa še državni davek, ki se povišuje od leta do leta. Nešteti milijoni se plačajo Judom za obresti od državnih dolgov, nešteti milijoni se porabijo za vojake in orožje, za ogromno število uradnikov in penzionistov itd. Za vse je dovolj denarja, pa mi, ki ta denar vkup nosimo, moramo ga težko pridelati v potu svojega obraza.

Če pa mi za kaj prosimo, o kako gluhe se delajo visoki gospodje! Niti dober kup živinske soli ne moremo izprositi, čeravno smo to prošnje že tolikrat ponovili po svojih poslancih. Da bi pač Bog razsvetlil krščanske vladarje in njihove ministre, da bi se usmili delavnega, revnega ljudstva, da bi v prijaznosti in edinosti med seboj živeli, potem bi ne potrebovali toliko vojakov. S tistim denarjem, ki bi se tukaj prihranil, bi se počasi poplačali državni dolgovi. Na tak način bi se zamašili tisti dve luknji, ki zdaj največ denarja požirate, namreč vojaštvo in obresti od državnih dolgov. Ko bi prenehali ti izdatki, potem bi se lahko davki tako znižali, da bi jih ljudstvo skoraj ne občutilo. Težek odgovor bodo tedaj enkrat tisti dajali, ki polni prevzetnosti in vladoželjnosti le na to mislijo, kako bi svojo oblast povišali in raztegnili, ki ščujuje narod zoper narod in na vojsko silijo in prigovarjajo. Naj bi bil vsaki kralj s tem zadovoljen, kar ima, potem ni treba nobene vojske. Narodom pa naj bi se dale take pravice, da bi se zamogli prosto gibati, razvijati in omikati; kdor bi pa učil, da je kateri narod čez druge, ali da se mora ta ali drugi narod zatirati, takega naj bi v hudo ječo zaprli.

Iz Št. Ilja. (Šola.) Pri nas imamo dvorazredno šolo in dva učitelja. Nekteri ljudje pa, ki ne bodo nič zraven dali, se poganjajo za to, da bi se šola razširila na tri razrede in tri učitelje. Potem bi bilo pa sedanje šolsko poslopje pretesno, in treba bi bilo novo zidati. Ja, kdo bo pa plačal? Ali res mislite, da mi kmetje v denarjih sedimo? Lani smo dali 2000 gld. za cerkev; prej pa 3000 za šolo. Zdaj pa pravijo, naj to šolo prodamo in novo zidamo, da dobimo tri razrede. Nam je pa vse eno, ali sta dva razreda, ali trije, ali pa nobeden, saj se otroci tako ničesar ne naučijo, dokler so šole za naše slovenske otroke tako nemško uravnane. Otrok zija in gleda, pa nič ne zastopi, in čez osem let ravno tak iz šole stopi, kakor je prej noter šel. Zato pa tudi nemamo veselja za šolska plačila, denarja pa tudi nemamo; pustite nas toraj pri miru z vašo trirazrednico!

Kaj dela politika.

Velikega pomena je nova kupčijska pogodba med Avstro-Ogersko, Nemčijo, Italijo, Belgijo in Švico. Mislimo, da je za naše kmete ta pogodba dobra, kajti odslej se bo smela spet živina na Nemško prodajati, pa tudi od žita bo menj za plačati, kakor prej. — V državnem zboru so se razni poslanci ogašali za male (lokalne) železnice. Dovolili ste se dve železnici na južnem Češkem. — Slovenski poslanec Povše je govoril za to, naj vlada pomaga, da se bo osušilo Ljubljansko močvirje. Tudi je tožil, da se gozdna postava preojstro izvršuje in da imajo Gorenjci velike sitnosti zavolj pašnikov. To težavo imamo tudi na Koroškem, pa koroški poslanci se ne ganejo; tudi Kirschner z mirom molči, čeravno je pred volitvami naštel cele litanije takih rečij, za ktere se bo poganjal. — Slovenski poslanec Robič pa je govoril za novo domovinsko postavo, ki je tudi potrebna. Sedanja je za kmete težavna in krivična; dostikrat morajo za

ljudi plačevati, ki jih še komaj poznajo. Tudi o tej reči bi bil Kirschner lahko katero rekel, če je tako moder, kakor ga liberalci hvalijo. Radovedni smo, ali se bo v šestih letih enkrat oglasil ali ne. — Poljski klub je razglasil sklep, da se ne misli zvezati z nemškimi liberalci, temveč da stopi le v tako zvezo, pri kateri so tudi konservativci (Hohenwartov klub). To je še ena tolažba; saj so v zadnjem času liberalci že tako prevzetni postali, da jih ni bilo moč prenašati. — Katoliško učiteljsko društvo se je ustanovilo na Tirolskem. — V kmetijski družbi za Moravo in Šlezijo so se sprli Nemci in Čehi. Nemci imajo večino in so po svoji navadi Čehi tako prezirali, da so ti vsi iz družbe stopili. — V Liberci je bila komisija, da je pozvedovala, kdo je kriv večnih nemirov in pretepov med Nemci in Čehi v tem mestu. — Poreški škof Flapp so izdali okrožnico in duhovnikom prepovedali razširjevanje političnih listov. Mi vendar mislimo, da ta prepoved velja le za liberalne liste, kajti podpiranje in razširjevanje katoliških listov, kakor so „Naša Sloga“, „Mir“, „Domoljub“ itd., so ja sv. Oče sami nasvetovali in ravno tako avstrijski škofje v zadnjem skupnem pastirskem listu, v katerem smo, če se prav ne motimo, brali tudi podpis preuzvišenega gospoda škofa Flappa. — Društvo za odgojo katoliških učiteljev je imelo nedavno sijajen shod na Dunaju. Nastopili so odlični govorniki, kakor kardinal Gruscha, dr. Kathrein, P. Abel itd. — V Plznu se bo ustanovila nova češka učiteljska pripravnica, v Liberci pa nemška. — Dne 8. decembra se je na Dunaju zbralo mnogo odličnih katoliških veljakov, ki so sv. Očetu poslali zahvalno pismo za okrožnico o delavskem vprašanju.

Velik vihar se je vzdignil med liberalnimi Lahi, ko so zvedeli, kaj je tirolski poslanec Zallinger v delegacijah govoril, in da je celó minister Kalnoky priznal, da Rimsko vprašanje še ni rešeno. „Kaj!“ vpijejo framazoni, „Rimskega vprašanja za nas ni; Rim je naš in ne damo ga papežu nazaj!“ Pa naj vpijejo, kakor hočejo, svet se vendar spet poprašuje: „S kako pravico pa so papežu Rim vzeli? Ali je krasti in ropati dovoljeno?“ — Kakšni figa-možje so liberalci, to se vidi spet zdaj v Belgiji. Dokler so mislili, da katoliška stranka ne bo privolila v razširjenje volilne pravice, so se zvezali s socijaldemokrati in strašno kričali, da se mora volilna pravica razširiti „v imenu svobode, človeštva, napredka, pravice itd.“, kakor že znajo. Zdaj, ko je pa katoliška vlada in stranka že privolila v razširjenje volilne pravice, pa temu liberalci zdaj na enkrat nasprotujejo. V resnici niso bili nikoli za več volilne pravice, ker se bojé, da zgubijo nekaj sedežev, ako bo več volilcev; upili so prej po razširjenju samo iz zvižaje, da bi vladi nagajali, katoliško stranko pri ljudstvu očrnili, sebe pa v svitu svobodomiselnosti pokazali. — Punt mongolskih divjakov zoper Kitajsko vlado je menda zadušen, Ustaši so bili v bitki tepeni in razkropljeni. Vendar pa so prej dosti škode napravili in mnogo kristjanov pomorili, ne da bi jim Kitajske oblasti branile. — V Braziliji še ni pravega miru. Bojijo se, da pride do novih nemirov. — Prejšnji braziljski cesar Peter je v Parizu umrl. — Ru-

munija je dobila nove ministre. — Švicarski predsednik Welti je odstopil.

Gospodarske stvari.

O uživanju sadja. Vsaka gospodinja dobro ve, kako dobro tekne po jedi eno ali drugo sadje in kako dobro je zlasti po zimi vkuhano sadje. Le malo gospodinj pa ve, kako veliko zdravilno in hranilno vrednost ima sadje; ko bi to vedele, dajale bi ob času, kedar je dovolj sadja, svoji družini vedno polno košarico na prosto porabo. Koliko mater, zlasti po mestih, toži, da so otroci blede, da boleajo za pomanjkanjem krvi! Deset zdravnikov je skrbna mati že vprašala za svet, in vsak ji je kaj drugega zapisal, ali nič ni pomagalo. A vendar imajo sredstvo, ki trajno ozdravi to bolezen, in to je sadje. Sadje dela kri! Zatorej gospodinje in matere, ne bodite skope s sadjem. Vsak dan naj bo sadje na mizi, otroci naj ga pa jedó, kolikor se jim ga le ljubi. Kuhanega sadja pa je moči več použiti nego surovega, ker surovo napenja v veliki množini použito. „Vrt.“

Kaj je novega križem sveta?

Na Koroškem. Občini Št. Jakob in Tolsti Vrh ste zmagali pri ministerstvu in dobili slovensko šolo. Več o tem prinesemo prihodnjič. — Priziv Beljaške podružnice sv. Cirila in Metoda zoper prepoved e. k. okrajnega glavarstva Beljaškega gledé sporednih točk pri veseljah in shodih je bil od e. k. deželne vlade v Celovcu skoraj v vseh točkah neugodno rešen. Mislimo, da se bo napravil priziv na ministerstvo. — Poplavljenecem v Trbižu so popodarili svitli cesar 1000 gld. — Pri Otočah blizu Celovca so našli nekega vrtnarja umorjenega. Misli se, da je bil tudi oropan. — Pri gosp. deželnemu predsedniku je bila deputacija iz Rožne doline in je prosila, naj bi se preložila cesta čez Humberški klanec. — Hiša in skedenj sta zgorela nekemu posestniku v Počah pri Brdu. — V Košentavri so preložili državno cesto; pa ljudje tožijo, da ni speljana po pravem kraju. Drugodi se pri novih cestah klancev ogibajo, tukaj so pa cesto v klanec zavili. Nekteri se bojijo, da jim bo pri nalivih voda s ceste v hiše tekla. Če je res tako, potem se mora zraven ceste rov ali graben narediti, kar bo gosp. cestni nadzornik gotovo rad zaukazal, kajti cesta ne sme nikomur škodeti delati. — Krajni šolski svet v Vogerčah je poslal zahvalo slovenskim poslancem, ker so se spet letos krepko potegnili za slovenske šole na Koroškem. Ta izgled naj bi posnemali še drugodi po Koroškem. Potem bi poslanci lahko Ghonu usta zamašili, kedar bi spet enkrat govoril, da so samo tri občine za slovensko šolo. — V Ettendorfu so bili lani štiri kelhi iz cerkve ukradeni. Letos po končanem misijonu jih je tat zlomljene na pokopališče vrgel, kjer so jih našli. — Ko so pri Hodišah zverino lovili, se je Jakobu Koprivniku puška razletela in mu levo roko raztrgala. Pri „jagi“ ni dobička. — Obesil se je gostir Mik (Pacher) v Smerčah na Zili. — S posilno dražbo je bilo prodano Punčartovo veliko po-

sestvo v Limercah (Št. Petru) pri Celovcu. Cenjeno je bilo na 492.000, kupil je pa neki Fischl (ogerski Žid) za 166.000 gld. — V Jezernici (Seebach) pri Beljaku je neki huzar zaklal svojega tovariša. Na Plešivcu je zgorela Razajeva pašta. Gasilci iz Kotmare vesi so prišli na hrib seveda prepozno, kakor drugače ni bilo mogoče. Vendar jim je gospodar hvaležen za dobro voljo in nas je naprosil, naj izrečemo gasilecem njegovo srčno zahvalo.

Na Kranjskem. Na Vačah se je ustanovilo pevsko društvo „Struna“. — Nov zvonik so dozdali v Bevkah. — V Logu pri Litiji so mrtvega našli čevljarja Vrtačnika iz Vač. Prej ta dan se je žganja preveč napil. — Ravno tako se je godila hlapcu Barletu na Savi; napil se je žganja in nanagloma umrl. — V Žužemberku je čevljar Šušteršič iz Krke rešil neko deklico. — V Kozarjih pri Dobrovi so enega tako stepli, da je potem v bolnišnici umrl. — Na vešala je obsojena 24letna dekla Marija Blatnik, ki je svojega 10 mesecev starega otroka pri Lescah v Savo vrgla. — V Bakercu je pustil gospodar nabasano puško v hiši; 4leten otrok jo sprožil in ustrelil babico (staro mater). — V novem mestu so dobili novega okr. glavarja pl. Vesteneka. Gosp. Schwarz je prestavljen v Pazin.

Na Štajerskem. Za šolo pri Novi cerkvi so dali svitli cesar 100 gld., za šolo v Runcu tudi 100 gld. — Sv. misijon so imeli v Grižah. — „Národní dom“ dobijo Celjski Slovenci. Živio! — Spodnji Polskavi sta dovoljena dva sejma na leto. — V Središču je dozidano novo poslopje za 5razredno šolo. — Tudi v Ljutomeru bodo zidali novo šolo. — Znorel je in se obesil kmet Janžekovič pri sv. Tomažu nad Veliko Nedeljo. — Utonil je A. Plohelj v Lešnici pri Ormožu. — Tatovi so izpraznili pušico v Magdalenski cerkvi v Mariboru. — V Savo je šel učitelj Zorman iz Dobove.

Na Primorskem. Svitla cesarica se je dva dni mudila v Miramari. — „Flores medici“ se imenuje ličen molitvenik v latinskem jeziku, obsegajoč psalme. Spisal je knjižico č. g. P. Hrizogon Majar v Pazinu. — Goriški Slovenci se hočejo bolj resno poprijeti gesla „svoji k svojim“. Zmenili so se, da bodo kupovali le pri slovenskih trgovcih. Tako postopanje bi bilo tudi drugodi potrebno. — V Podgrajah v Istri je tat odnesel iz farovža za 6000 gld. vrednostnih papirjev cerkvenega denarja.

Po drugih deželah. Nadvojvoda Sigismund je za hripo umrl. — Na Dunaju si je nek nori krojač pet žeblicev v glavo zabil, pa vendar ni umrl. V bolnišnici so mu jih izdrli.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

P. n. č. g. stolni korar Karol Elsler bode z novim letom opravljal službo kn. škof. kancelarja; č. g. župnik glavne fare v Celovcu Ferd. Wappis je imenovan za kn. škof. konsistorijalnega svetovalca. Č. g. kn. škof. tajnik Martin Kovač bode nadomestoval vodjo pri pregledovanju cerkvenih računov.

Naznanilo.

Zaradi sklepanja računov „hranilno in poslovno društvo“ v Celovcu od 1. do 20. januarja ne bode uradovalo. **Ravnateljstvo.**

Čitalnica v Glinjah

priredi v nedeljo dné 27. decembra 1891, ob 5. uri zvečer, v gostilni g. L. Zablachana na Trati veselico s petjem, predavanjem in igro na glasoviru.

V obilno udeležbo prijazno vabi vse ude, katerim je prosto uvesti goste, *odbor.*

Loterijske srečke od 19. decembra.

Gradec 7 86 36 11 67

Dunaj 48 39 3 52 47

Tržno poročilo.

V Celovcu je biren:

pšenica po . . .	7	gld.	25	kr.
rž	6	"	70	"
ječmen	4	"	20	"
oves	2	"	40	"
hejda	4	"	80	"
turšica	3	"	70	"
pšeno	6	"	50	"
proso	—	"	—	"
grah	—	"	—	"
repica	1	"	—	"
fižol, rudeči .	5	"	40	"
Deteljno seme	—	do	—	gld.
100 kil.				

Sladko seno . . 2 gld. 30 kr.
kislo . . . . . 1 " 80 "
slama . . . . . 1 " 50 "
meterski cent (100 kil).

Frišen špeh kl. — gld. 58 kr.
maslo . . . . . 1 " — "
mast . . . . . — " 75 "

Navadni voli 100—160 gld.
pitani voli . 120—190 "
junci . . . . . 60—90 "
krave . . . . . 60—120 "
junice . . . . . 50—80 "
prešički . . . 5—15 "

Oglasila.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim častitim kupovalcem iz dežele in mesta, kakor tudi vsem svojim prijateljem in znancem

Fran Sadnikar,

trgovec z železjem, (Burggasse št. 7).

P. n. cerkvenim predstojništvom!

Izdelovanje novih altarjev, tabernakeljnov, prižnic, sv. grobov, križevih potov itd. po naj-novejših uzorcih in cerkvenih predpisih, kakor tudi razna popravila kar mogoče po ceni prevzame hvaležno podpisani. V obrtno dvorano (Gewerbehalle) v Celovcu je podpisani za letošnjo božično razstavo poslal nekaj uzorcev svojih križevih potov.

Rattendorf, (p. Jenik) v Ziljski dolini.

Tomaž Waldner,

umetni cerkveni mizar.

Močnejšega, od 14 do 17 letnega učenca

sprejme v svojo kolarsko delavnico, v kateri izdeluje navadna in tudi ličnejša kolarska (radarska) dela **Jožef Vogrin,** kolar v Železni Kaplji.

Postranski zaslužek,

ki se vedno množi in dolgo let trpi, si lahko pridobijo spretni in zanesljivi možje, ki so kot poštenjaki na dobrem glasu, ako živijo v takih razmerah, da pridejo z ljudmi mnogo v dotiko. Dosluženi orožniki in podčastniki imajo prednost. Ponudbe in vprašanja naj se pošiljajo pod: „G.S. 1891, Graz, post. rest.“

Janez Tschernitz v Celovcu.

Dunajske ulice (Wienergasse).

Velika zaloga

sukna in tkanin iz Brna, Liberce, Jägerndorfa itd.

Toskin, peruvijan,

navozne odeje, Graški in kranjski ševijot,

domače sukno (loden) korško, tirolsko,

štajersko za jesen in zimo.

Posteljne in šepane odeje iz flanela.

Konjske odeje (koci).

Prtenina (platno) in kotenina

v vseh oblikah.

Na drobno in na debelo.

KAVA

je letos dobro rodila in se daje boljši kup, kila po 145 kr. in više, kakor je sorta.

MOKA

iz parnega mlina delniške družbe v Pešti.

NATORNA VINA,

rudeča, bela, v sodih po 56 litrov in več.

Za pošteno, pristno blago se jamči.

Kupčija za tržaško blago, zabelo moko in vino:

AMAND PROSEN

v Celovcu, kosarske ulice števil. 24.

Kramarjem se daje blago nekaj ceneje.

Ustanovno leto 1820.

Srebrna svetinja v Parizu 1878.

Čast. diploma na Dunaju 1873.

Insam in Prinoth

Št. Urh

v Gröden, Tirolsko

se priporočata za

cerkvena dela

iz lesa

kakor: altarje, prižnice, spovednice, krstišča, postaje pri križevih potih, svetnike, božične jaslice itd.

Vse prav po ceni.

Ceniki se pošljejo zastoj.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporočata za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

Lastnik in izdajatelj Gregor Einspieler, župnik v Podklostru. — Odgovorni urednik Filip Haderlap.

Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovcu.